

”שנה חדשה פעמיך נקשיבה,
מרכבתך בפתחי שערינו עולה...”

מתוך ”ברכה“, פניה ברגשטיין

סדרי חג ופעילויות משפחתיות לחודשי תשרי

משפחות יקרות שלום

”בין הקיץ לסתיו חודש תשרי עם כל שנאהב בחודש תשרי...“ (דתיה בן דור)
חודש תשרי מזמן עמו התחלות חדשות, טקסים, תפילות, חגיגות, הזדמנות לחשיבה מעמיקה וחשבון נפש.

בחודש זה אנו זוכים בשפע של הזדמנויות למפגשים משפחתיים מגוונים- בבית ומחוצה לו, בהרכב מצומצם ומורחב סביב חגים ומועדים.

חגי תשרי מהווים הזדמנות להעמקת המפגש והשיח הבין דורי במשפחה.

הערכים והתכנים העומדים בבסיס החגים עשויים לחזק את התא המשפחתי ולעגן את החוויה המשפחתית במרחב יהודי ישראלי.

החגים והמועדים מפגישים אותנו עם חוויה טקסית מסורתית עשירה ובד בבד מאפשרים לנו לחדש וליצור מסורות משפחתיות ייחודיות בהתאם לאופייה ונטיות לבה של כל משפחה.

בחבורות שלפניכם תוכלו למצוא הצעות לסדר חג לצד פעילויות משפחתיות. חלק מן הפעילויות מתאימות להתכנסות משפחתית סביב שולחן החג וחלקן מציעות פעילות הכנה לקראת החג.

אנו ממליצים לעיין בחוברת טרם החג והמועד על מנת שתוכלו להיערך בהתאם.

התכנים וטקסי החג המוצעים מהווים מסגרת רעיונית. ניתן להיעזר בתכנים הללו על מנת לעצב חג משפחתי, כדאי ומומלץ לשלב רעיונות יצירתיים נוספים.

נשמח אם תשתפו אותנו בחוויות אותן חוויתם בעקבות השימוש בחוברת, או ביצירות חדשות שיצרתם, בדף הפייסבוק שלנו ”אגף החינוך- התנועה ליהדות מתקדמת“. בדף זה תוכלו להעלות תמונות, לצרף רשמים, לכתוב ברכות ועוד ועוד, אנחנו מחכים לכם שם.

חוברת זו מבקשת להציע לכם טעימה ממגוון התכנים, הטקסים והפעילויות של אגף החינוך בתנועה ליהדות מתקדמת. תכנים נוספים ניתן למצוא באתר האינטרנט www.hagim.org.il

אנו מאחלים חגי תשרי משמעותיים מלאי תוכן, רוח ומשפחתיות.

שנה טובה, שנת שמחה, בריאות וצמיחה.

אגף החינוך של התנועה ליהדות מתקדמת.

ראש השנה

פעילות לקראת ראש השנה

על שולחן החג של ראש השנה מונחים מאכלים אשר לטעמם או לשמם משמעות סמלית, הקשורה בברכות לשנה החדשה.

"אמר אביי: הואיל ויש ממש בסימן, יהא אדם רגיל לאכל בראש השנה דלעת ורוביה, כרשה וסלק ותמר..."

בבלי, כריתות, ו', ע"א.

עריכת שולחן החג והכנת המאכלים הינה הזדמנות לחווייה לימודית במסגרת המשפחתית דרכה יכירו בני המשפחה את הברכות המצטרפות למאכלים השונים. נציע להוסיף מאכל משפחתי אהוב ולחבר ברכה שתאפיין אותו כמאכל סמלי לראש השנה. פירוט הברכות שמברכים על המאכלים לראש השנה מופיע בסדר החג בע' 7

פעילות לערב החג

"כל שנה מתחילה, בסימן שאלה

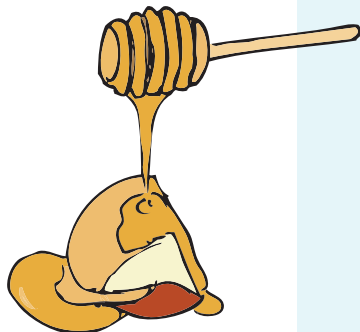
כתינוק המודד צעדיו.

כמו זריחה מתגלה, על כנרת כחולה

ופניה לשמי מערב"

ניסן פרידמן

נחשוב על שאלה שעניינה אותנו בשנה שעברה ועכשיו מצאנו לה תשובה. נכתוב את התשובות על פתקים, אותם נניח במרכז השולחן. נזמין את בני ובנות המשפחה לנחש על פי התשובות מה הייתה השאלה ומפי מי נשאלה. נשאל יחד שאלות אשר מסקרנות אותנו לקראת השנה הבאה.

"לקום מחר בבוקר עם שיר חדש בלב

לשיר אותו בכח, לשיר אותו בכאב

לשמוע חלילים ברוח החופשית

ולהתחיל מבראשית"

סילים ולחן: נעמי שמר

נמצא שירים לפי מילים ונשיר ביחד:

שיר עם המילה בית	שיר עם המילה שנה
שיר עם המילה משפחה	שיר עם המילה חדשה
שיר עם המילה חג	שיר עם המילה התחלה

טריוויה משפחתית לראש השנה

1. חודש תשרי על פי המקרא הוא:

א. החודש השביעי של השנה.

ב. החודש הראשון של השנה.

ג. החודש השנים עשר.

2. מסימני ראש השנה:

א. שבעת המינים: חיטה, שעורה, גפן, תאנה, זית, רימון ודבש.

ב. ארבעת המינים: אתרוג, לולב, הדס, ערבה.

ג. תפוח בדבש, רימון, ירקות כמו סלק וכרישה, ראש של דג.

3. "תשליך" הוא:

א. תפילה הנאמרת במוצאי יום כיפורים.

ב. תפילה הנאמרת בראש השנה ליד מקווה מים, ובה בקשה להשליך את העוונות למים.

ג. מסורת של חכמים להתרחץ בנהר בערב ראש השנה.

4. "הימים הנוראים" הוא כינוי:

א. לכל הימים של חודש תשרי, שהם ימי תשובה.

ב. למלחמת יום הכיפורים שחל בשנת 1973.

ג. לימים מראש השנה ועד יום כיפור, שהם על פי ההלכה ימי דין ומשפט.

תשובות לשאלות ניתן למצוא בעמוד 25.

סדר ליל ראש השנה בבית

ויאמר להם לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדושת
היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות יהוה היא מעצבכם:

נחמיה ח', י

בערב שבת מתחילים:

יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר
עשה, וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי
ויקדש אותו, כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

בראשית ב א-ג

בערב יוסו הראשון של ראש השנה שאינו חל בשבת ובערב היום השני של החג אומרים:

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב:

תהילים פ"א ד

המקדש/ת: סברי מרנן ורבנן / ברשות חבריי וחברותיי (ועונים: לחיים).

ברכת היין:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברכת קדושת היום:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו
במצותיו, ונתת לנו יי אלהינו באהבה את יום (בשבת מוסיפים: השבת הזו ואת יום)
הזכרון הזה, יום (בשבת מוסיפים: זכרון) תרועה (בשבת מוסיפים: באהבה) מקרא
קדש זכר ליציאת מצרים, כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ודברך אמת ומים
לעד. ברוך אתה יי, מלך על כל הארץ מקדש (בשבת מוסיפים: השבת ו) ישראל ויום
הזכרון:

כשחל יום ב' של ראש השנה במוצאי שבת מוסיפים ברכת בורא מאורי האש הנאמרת על
נרות החג הדולקים על השולחן וברכת הבדלה:

ברכת נר:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש:

ברכת הבדלה:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול, בין אור לחשך, בין
ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה, בין קדשת שבת לקדשת יום
טוב הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת, הבדלת וקדשת את עמך

ישׁרָאֵל בְּקִדְשֵׁיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

ברכת הזמן (שהחיינו):

כדי להצדיק אמירת "שהחיינו" גם בליל שני של ראש השנה נוהגים להניח על השולחן פרי חדש, שטרם נאכל העונה, או ללבוש בגד חדש.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחַיֵּינוּ וְקִיְמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְנוּ הַזֶּה:

על נטילת ידיים:

יש הנוהגים לטול ידיהם לפני תחילת הקידוש.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:

ברכת הפת:

טובלים את פרוסת החלה בדבש (במקום במלח כנהוג ביתר יסות השנה). יש הנוהגים להשתמש בראש השנה בחלות עגולות המסמלות את מעגל השנה ואת מחזוריות הזמן.

עֵינַי כָּל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ:

פֹּתַח אֶת יָדְךָ. וּמְשִׁבֵּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן: (תהילים קמ"ה טו-טז)

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

ניתן לחתום את הקידוש בקריאה או בשירה של הברכה:

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאַתָּה לְטוֹבָה.

וְתֵן בְּרַכָּה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשִׁבְעָנוּ מְטוֹבָה, וּבְרַךְ שְׁנַתְנוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת.

סדר סימנא טבא

בערב ראש השנה נוהגים, על יסוד דברי התלמוד, לאכול מאכלים המסמלים, בטעמם, שמם או צורתם, כמיהות ותקוות לקראת השנה החדשה. ניתן להוסיף לסדר גם מאכלים נוספים או מאכלים ייחודיים למשפחה ולברך ברכה יצירתית מתאימה. נוהגים לברך את סדר סימנא טבא גם בערב השני של ראש השנה.

לפני הברכה הראשונה על התפוח הטבול בדבש מברכים גם: "בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ". לפני הברכה הראשונה על אכילת ירק במסגרת הברכות: "בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה".

אוחזים בכל אחד מהמאכלים או מגביהים את הקערה בו הוא סוגש ומברכים:

תפוח בדבש

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה.

על התמר

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו ש**יתמו** אויבנו ושנאינו וכל-מבקשי רעתנו:

על הרימון

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו שנהיה מלאים מצות **כרמון**

קרא (דלעת)

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו ש**תקרא** רע גזר דיננו, ויקראו לפניך מעשינו הטובים.

רוביא (שעועית בתרמיל)

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו ש**ירבו** זכיותנו ו**תרבה** הברכה בכל עמלנו

כרתי (כרישה)

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו ש**יכרתו** אויבנו וכל מבקשי רעתנו

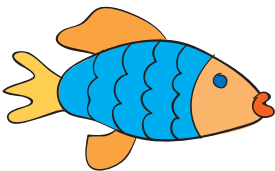
סלק

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו ש**יסתלקו** עוונותינו.

גזר

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו שתעביר רע גזר דיננו ושתגזר עלינו שנה טובה.

על הדג

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ואמותינו שנהיה לראש ולא לזנב ושנפורה ונרבה כדגים.

סדר חג מלא המשלב שירה וקטעי קריאה ניתן למצוא באתר - www.hagim.org.il

לא די בתפילה לשמך, אלוהים, כדי שתחדלנה המלחמות.
 כי ידוע נדע כי בראת עולם שבו
 ניטל על האדם למצוא את דרכו אל השלום
 בתוך ליבו ועם שכנו.
 לא די בתפילה לשמך, אלוהים, כדי שיחדל הרעב.
 כי כבר נתת לנו את השפע
 שדי בו להאכיל את העולם כולו
 לו רק השתמשנו בו בתבונה.
 לא די בתפילה לשמך, אלוהים, כדי לשרש דעות קדומות.
 כי כבר נתת לנו עיניים,
 לראות בהן את הטוב שבכל אדם,
 לו רק השתמשנו בהן נכונה.
 לא די בתפילה לשמך, אלוהים, כדי לחסל את אזלת היד
 כי כבר נתת לנו את הכוח
 לחסל שכונות עוני ולהביא תקווה
 לו רק השתמשנו בכוח כדין.
 לא די בתפילה לשמך, אלוהים, כדי להכרית סגפנות
 כי כבר נתת לנו מזונות גדולים היכולים
 לחפש לנו מרפא וצרי
 לו רק השתמשנו בהן בחיוב.
 על כן אלוהים, במקום כל אלה,
 נתפלל
 לשם העוצמה, הנחישות, וכוח הרצון
 לעשות ולא רק להתפלל
 להגשים ולא רק לשאול.
 הרב יעקב ריסר (תרגום דינה עיבל)

הלואי / אהוד סנור

הלואי שלא נכאב ואיש אחיו יאהב
 הלואי ויפתחו שוב שערי גן עדן
 הלואי ויתמזגו מזרח ומערב
 הלואי הלואי ונחדש ימינו כאן כקדם.
 הלואי ולא ישא עוד גוי אל גוי חרב
 הלואי ולא ננטוש את דרך התקווה
 הלואי והאדם יהיה רחום עד ערב
 הלואי שיש סיכוי אחד לאהבה.

הלואי ומען תרד עלינו קשת
 הלואי שלעולם הזה יש תקנה...
 הלואי ויום יצמח מתוך סופה גועשת
 הלואי ולא תאבד לעד המתנה
 הלואי שהמדבר יצמיח עשב דשא
 הלואי ועוד נשב בצל התאנה.

הלואי שלא נכאב...

הצעה לתשלוך משפחתי

מעשה בחסיד אחד שישב אצל ר' מרדכי מנדבורנא. קודם ראש השנה בא לרבי ליטול רשות לנסוע לביתו.

אמר לו הצדיק: "מפני מה אתה ממהר?"

אמר לו: "שליח ציבור אני, ואני צריך לעיין במחזור ולהסדיר את תפילתי"

אמר לו: "המחזור בעינו עומד כאשתקד, אלא מוטב שתעיין במעשיך ותסדר את עצמך".

סיפור חסידי

עשרת הימים הראשונים של השנה העברית הנם ימים של חשבון נפש. הם מאפשרים לאדם העסוק בשגרתו והרגליו, לקחת פסק זמן על סנת להשתהות ולעיין בנפשו. המילה שנה טומנת בחובה שני פעלים בעלי משמעות הפוכה - האחד - לשנות - לחזור שוב ושוב על ההרגלים המוכרים והשני - לשנות, לבחור מאילו הרגלים ארצה להיפרד לקראת השנה החדשה ואלו דפוסי התנהגות חדשים אבקש לאמץ.

היחידה המשפחתית מזמנת לצד שמחה והנאה גם אתגרים וקונפליקטים. עשרת ימי תשובה מהווים הזדמנות להורה לאמץ לחיק המשפחה איכויות של שיח כנה, הקשבה הדדית ומסוגלות לומר סליחה ולסלוח לבני המשפחה. חשבון הנפש עשוי להתקיים בזירה הפרטית אך נכון שיתקיים גם במרחב המשפחתי. לקראת ראש השנה נוכל "להשליך" מעל עצמנו מעט מהקשיים והכעסים ולפתוח שנה חדשה עם איכויות של הדברות וקשב הדדי. ביהדות קיים מנהג המתרגם את הצער והחרטה למעשה טקסי. מנהג זה מוכר בשם "תשליך". התשליך מתקיים ביום א' של ראש השנה קודם שקיעת החמה, על שפת נהר או מעיין המהווים מקור מים חיים. המתפללים והמתפללות אומרים "ותשליך במצולות ים כל חטאתינו" (מיכה ז' י"ט), ומנערים את שולי הבגד - סמל להיטהרות מן החטאים ליד מקור מים.

נציע לנסוע ביחד לים או למקור מים אחר (ניתן גם להשקיף על מקור המים). בקרבת המים אפשר לשאול: מאיזה דברים שחווינו במהלך השנה שעברה נשמח להיפרד? כמה היינו רוצים להתנקות ולהשליך מעלינו? נתקרב לים, נרוקן את כיסינו ונאמר ביחד: "ותשליך במצולות ים כל חטאתינו". לצד הברכה המסורתית מוצעת תפילה שנכתבה על ידי הרבה תמר דבדבני:

תן בִּי אֶת הַפּוֹחַ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָמְךָ
בְּכֹל יוֹם תְּמִיד.
וּבְרַב רַחֲמֶיךָ תֵּן לִי חַיִּים אֲרָכִים,
חַיִּים שֶׁל שְׁלוֹם,
חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה,
חַיִּים שֶׁל פְּרֻסָּה טוֹבָה, חַיִּים שֶׁאֵין
בָּהֶם בּוֹשָׁה וְכִלְמָה,
חַיִּים שֶׁל עֵשֶׂר וְכָבוֹד לְעַבֹּדְךָ,
חַיִּים שֶׁתְּהֵאָה בִּי אֶהְבֵּת תּוֹרָה וְיִרְאַת
שָׁמַיִם,
חַיִּים שֶׁתְּמַלֵּא כָּל מְשָׁאֵלוֹת לְבִי
לְטוֹבָה,
וְזִכְרֵנִי לְחַיִּים מְלֶךְ חַפְצֵי בְּחַיִּים,
לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים
בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

אלהי ואלהי אבותי ואמותי,
סֶלַח לְכֹל חַטָּאִי,
וְהַשְׁלֵךְ לְמַצּוֹלוֹת הַיָּם
וּפְזֵר לְרוּחַ הַנְּשֹׂאת
אֶת כָּל מַעֲשֵׂי הָרָעִים.
אנא אלהים,
כְּמוֹ הַלְחָם הַנֶּמֶס בְּמַיִם,
הֶמֶס מִלְּפָנַי
כְּמוֹ עֲלֵי הַשְּׁלֶכֶת הַגּוֹשְׂרִים בְּסִתְּוִי
הַיָּם מֵעַלִּי,
אֶת הַכְּאֲבִים וְהַפְּשִׁלוֹנוֹת שֶׁל
הַשָּׁנָה הַחֹלְפֶת
כְּמוֹ הַמַּיִם הַזּוֹרְמִים וְהוֹלְכִים,
כְּמוֹ עֲנָפֵי הָעֵץ
הַמְּלַבְּבִים וְעוֹלִים,

על מנת להמחיש את מנהג התשליך לילדים וילדות צעירים במשפחה אפשר לשלב יצירת סירות מנייר, טרם הכנת הסירה ניתן לכתוב דברים אותם ברצוננו להשליך מעלינו. בסיום החלק הטקסי נזמין את הילדים להשיט את הסירות. עם סיום הפעילות נאסוף את הסירות מטעמים אקולוגיים.

יום הכיפורים

פעילויות משפחתיות לקראת יום הכיפורים

סעודה מפסקת היא הסעודה האחרונה הנאכלת לפני תחילת צום. סעודה זו נקראת סעודה מפסקת, בגלל שהיא 'מפסיקה' את האכילה, ולאחריה מתחיל הצום. את הסעודה המפסקת של צום יום הכיפורים, אוכלים בערב החג (ט' בתשרי).

איזה מאכל משפחתי מסורתי אוכלים אצלנו בארוחה מפסקת?
נזמין את אבא, אמא, סבא או סבתא שיספרו לילדים על המאכל וישתפו בסודות הכנתו.

עם סיומה של תפילת נעילה נשמעת תקיעת השופר זוהי תזכורת עבור כולנו לשפר את מעשנו ודרכנו.

ונסה להצביע על דברים בהם השתפרנו במהלך השנה שחלפה. כל אחד ואחת יוכלו לומר במה הם השתפרו השנה ובמה הם מרגישים שבני המשפחה האחרים השתפרו. נציע לכל בני המשפחה לכתוב על גבי מעטפה דבר בו ירצו להשתפר לקראת השנה החדשה. נזמין את בני ובנות המשפחה לכתוב על פתקים כיצד יוכלו לסייע זה לזה להגשים את רצונם ולהשתפר.

נציע לצייר את המושג "חשבון נפש". כל בן/בת משפחה יקבל דף וצבעי פנדה ויתבקש לתת ייצוג ויזואלי למושג "חשבון נפש". נזמין את חברי וחברות המשפחה להניח את היצירות במרכז, נתבונן ביצירות וננסה ללמוד את המושג מתוך הציורים. מומלץ לשאול שאלות שיבהירו את כוונת האוסן/ האוסנית.

"אני מוכן לא לאכול שוקולד.
אני מוכן שלא יקנו לי צעצועים.
אני מוכן שלא ירשו לי לצאת לשחק.
אני מוכן אפילו לקבל מכות.
העיקר -
לא לבקש סליחה".

יהודה אטלס

נשאל ונשתף: מדוע כל כך קשה לבקש סליחה? איך החיים המשפחתיים שלנו יראו אם נוכל לבקש סליחה ולדעת לסלוח?

חוף הסליחה: עיון וניגון

יום הכיפורים טומן בחובו הזדמנות רוחנית לסליחה, מחילה ואפשרות לשינוי ותיקון פרטי וקהילתי באמצעות צום, בקשת סליחה ותפילה. לצד התפילות בבית הכנסת, מוצע טקס משפחתי לכבוד יום הכיפורים הכולל עיון וניגון. במרכזו עומד מדרש שם לרעיון הסליחה.

ניתן להוסיף קטעי קריאה ושירה נוספים ולהתאים את הטקס לגילם של בני המשפחה. כמו כן ניתן לשלב סיפורים חיכיוניים מביית אבא, אמא, סבא וסבתא - כיצד צוין יום כיפור בתקופתם. זוהי גם הזדמנות נהדרת לבחון עם בני המשפחה את המשמעות של יום הכיפורים בעבורם ולחשוב ביחד על תוכן שייחד יום זה מימים אחרים.

ס - סיפור

אופה אחד בכפר קטן נהג לקנות משכנו האיכר את החמאה שהיה זקוק לה לאפיה. ביום סן הימים התחיל לחשוד שגושי החמאה האמורים לשקול קילו אחד, לא ממש שוקלים קילו שלם, אלא פחות. התחיל האופה לנהל מעקב: מדי יום שקל את גוש החמאה ורשם את התוצאה, ואכן, הסתבר לו כי תמיד שקל הגוש פחות מקילו אחד. רגז האופה מאד על ששכנו גונב ממנו, והחליט לתבוע אותו לדין. בשעת המשפט שאל השופט את האיכר: "אני מניח שיש לך משקל שעליו אתה שוקל את החמאה, הלא כן?" "לא, כבודו, אין לי משקל", ענה האיכר "כיצד אם כן אתה יודע את משקל החמאה שאתה מוכר לשכנך האופה?" "אני יכול להסביר בקלות, אדוני השופט", ענה האיכר, "יש לי סין מאזני משקולת כאלה. בצד אחד שמים משקולת במשקל ידוע, ובצד השני אני שם חמאה שתאזן את זה." "במקרה של האופה, אני תמיד משתמש כמשקולת בכיכר לחם של קילו אחד שאני קונה ממנו באותו יום, ושם לו חמאה כמשקל הלחם".

סיפור עם

ל - לב

לאהבה	יחד לב אל לב	אימרו הכל אפשר	איך שהלב נפתח
ורק אם נאמין	נפתח ונראה ת'אור	זה לא מאוחר	חובק את העולם
ובלי שום דאווין	שבשמיים	השחר כבר עלה	ובקריאה גדולה
בדרך העולה	יחד לב אל לב	זמן לאהבה	לשיר לאהבה
זה שיר לאהבה	נפתח בתקווה		

איילת ציוני וגילי ליבר

י - יחד

"בכל משברי שפקדוני לאורך הדרך - דבר אחד לא נשבר. לא חדלתי להיות אדם מאמין. אף בגדול שבשירוני לא נתמוטטה אדמת אמונתי. אמונה - מרכזה העבודה, נשמתה - תפילה. אין שירה אמיתית, שאינה בבחינת תפילה. בשבוע הראשון להיותי בארץ עמדתי ליד הכותל המערבי. אימי ז"ל היא לא ציוותני דבר. שכן לא נפרדנו. עמדתי במרחק של פסיעה מהכותל, מן האבנים. והרגשתי שאיני שייך. שהנני נטוע בהווייה אחרת. שלא פסעתי צעד נוסף. אך מישהו משך בשרוולי, ביקש שאצטרף למניין. חבשתי כובע, הצטרפתי למניין. אמרתי תפילה מנחה, והגעתי.

זהו דבר יהודי, היותר ייחודי שביהדות, להיות אחד במניין. לדעת כי התשעה זקוקים לעשירי, והאחד לתשעה. אפשר זה הדבר המשמעותי ביותר שביהדות. ואין דבר יותר ייחודי ויהודי בתנועה זו בה חונכתי. תפילתי תמיד להיות אחד מכולם. שמילותי הטובות יצטרפו למלים, שממלמל הציבור. גם הקרוב לחיבה, הוא העובר לפני התיבה - ולא יותר.

אין משמעות לחיים, אם הם לעצמם. רק בזיקתם אל ההווייה, אל המלים שבאו עדיך - ובאים מרחוק לקראתך, יש משמעות לעמידה. אחד - אבל אחד בציבור".

אבא קובנר

ח - חסד

כולנו זקוקים לחסד

כולנו רוצים לאהוב,
כולנו רוצים לשמוח.
כדי שיהיה לנו טוב,
שיהיה לנו כח.
נתן זך

כולנו רוצים לתת
רק מעטים יודעים איך.
צריך ללמוד כעת
שהאושר לא סחיך,
שמה שניתן אי פעם
לא ילקח לעולם.

כולנו זקוקים לחסד,
כולנו זקוקים למגע.
לרכוש חום לא בכסף,
לרכוש מתוך מגע.
לתת בלי לרצות לקחת
ולא מתוך הרגל.

שיש לכל זה טעם,
גם כשהטעם תם...
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד מאיר אור יום.

כמו שמש שזורחת,
כמו צל אשר נופל.
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד אפשר לנשום.

ה - הרהור

ניקח רגע לעצמנו, נעצום עיניים, נתרכז בנשימה ונעיין בנשמה. נהרהר באירועים מהשנה החולפת הראויים להתבוננות מחודשת.

טריוויה משפחתית

1. מהן "עברות שבין אדם למקום"?
 - א. עברות שנעשו בין האדם כלפי אלוהיו.
 - ב. עברות שנעשו בכל מקום בארץ ישראל.
 - ג. עברות שלא ניתן לכפר עליהם.
2. בכדי שיום הכיפורים יכפר על פגיעה בין אדם לחברו על האדם:
 - א. לפייס את חברו
 - ב. לתת צדקה
 - ג. להתפלל תפילה נוספת ביום הכיפורים
3. איזה מהמנהגים הבאים אינו קשור ליום כיפור:
 - א. לבישת בגדים לבנים
 - ב. צום
 - ג. עליה לרגל לירושלים
4. "תפילת נעילה" היא:
 - א. תפילה הנועלת את אחרון חגי תשרי - שמיני עצרת.
 - ב. תפילה הנאמרת בשמחת תורה כאשר נועלים את ספרי התורה בארון הקודש.
 - ג. התפילה האחרונה הנאמרת ביום הכיפורים, והיא נועלת את יום זה.

תשובות ניתן למצוא בעמוד 25

סוכות

פעילויות לקראת חג סוכות

ארבעת המינים

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר (אתרוג) כפות תמרים (לולב) וענף עץ עבות (הדס) וערבי נחל (ערבה) ושמתם לפני ה' אלוהיכם שבעת ימים" (על פי ויקרא כ"ג ט)
המדרש בויקרא רבה ל' י"ב, מסביר כי לכל אחד מארבעת המינים איכות הקשורה לטעמו ולריחו. הלולב הוא הענף המרכזי בעץ הדקל, שפריו- התמר -ידוע בטעמו המשובח.

נהנה גם אנחנו מטעם התמר ונכין ביחד מאכל שימתיק את סעודת החג:

חומרים-

תמרים

אגוזי פקאן קלופים וחצויים

שוקולד מריר מומס

קוקוס

אופן ההכנה:

מרוקנים תמרים מהגלעינים. מלאים באגוז, מצפים בשוקולד ומגלגלים בקוקוס

"ופרוס עלינו סוכת שלומך" (מתוך סידור התפילה)

מקור המילה סוכה הינה מהשורש ס.כ.כ. כלומר לסוכך, להגן ואכן הסוכה לא רק מגנה מפני חום השמש, אלא יכולה גם להגן עלינו מפני רעות העולם. אל חג הסוכות ניתן להתייחס לפיכך כאל חג המסמל שלום ודאגה לזולת. תפיסה זו מגולמת ברעיון של סוכת שלום.

"שלומית בונה סוכה"

מוארת וירוקה

על כן היא עסוקה היום

ואין זו סתם סוכה..."

נשיר את השיר שלומית בונה סוכה של נעמי שמר

נחשוב ביחד כיצד נשרה אווירת שלום בינינו לבין בני ובנות משפחתנו?

נזמין את בני המשפחה ליצור יונת שלום, לכתוב עליה איחולים משפחתיים ולתלות

קקישוט בסוכה.

שבלונה ליונת שלום ניתן למצוא באתר www.hagim.org.il

”כי בסוכות הושבתי את-בני ישראל, בהוציא אותם מארץ מצרים“ (ויקרא כ”ג, ס”ג)

מהיכן הגיעו בני המשפחה שלנו לישראל? נשתף בסיפור משפחתי הקשור לנדודים, עליה לארץ, או מעבר דירה. לצד הסיפורים נחלוק תחושות המזוהות עם בית ומשפחה (בטחון, יציבות, שייכות וכו’). נשאל איזה תובנות וחוויות מתאפשרות מעצם הישיבה בסוכה ארעית?

המסע לארץ ישראל/ חיים אידיסיס ושלמה גרוניך

הירח משגיח מעל,
על גבי שק האוכל הדל
המדבר מתחתי, אין סופו לפנים,
ואמי מבטיחה לאחי הקטנים.

עוד מעט, עוד קצת, להרים רגליים
מאסך אחרון, לפני ירושלים.

אור ירח החזק מעמד,
שק האוכל שלנו אבד
המדבר לא נגמר, יללות של תנים,
ואימי מרגיעה את אחי הקטנים.

עוד מעט, עוד קצת, בקרוב נגאל
לא נפסיק ללכת, לארץ ישראל.

ובלילה תקפו שודדים,
בסכין גם בחרב חדה
במדבר דם אימי, הירח עדי,
ואני מבטיחה לאחי הקטנים.

עוד מעט, עוד קצת, יתגשם החלום
עוד מעט נגיע, לארץ ישראל.

בירח דמותה של אימי,
מביטה בי, אמא אל תיעלמי
לו היתה לצידי, היא היתה יכולה,
לשכנע אותם שאני יהודי.

עוד מעט, עוד קצת, יתגשם החלום
עוד מעט נגיע, לארץ ישראל.

עוד מעט, עוד קצת, להרים רגליים
מאסך אחרון, לפני ירושלים.
עוד מעט, עוד קצת,
להרים עינים,
מאסך אחרון לפני ירושלים

טריוויה משפחתית לסוכות

1. מה מקור המושג הושענא רבה?

- א. הושענא מלשון "להושיע". הושענא רבה - תפילת בקשה ותחנונים להצלת העם. נהוג להתפלל תפילה זו ביום הראשון של חג הסוכות.
- ב. היום השביעי של סוכות, בו מבקשים ישועה מאלוהים, כיון שבחג זה העולם כולו נידון על המים (כמה גשמים ירדו) ועל ברכת הפירות והתבואות.
- ג. רבה = רב (בארמית), הושענא מלשון "להושיע". ביום הראשון של חול מועד סוכות נערך ליל שימורים, שבו יושבים כל הלילה ולומדים תורה. ליל שימורים זה נקרא "הושענא רבה".

2. מה פשרו של המושג אושפיזין?

- א. המאכלים המיוחדים שמכינים לסוכות, במוסחיות רבה.
- ב. אנשים חולים מאושפזים בבתי חולים. כאשר אנשים מתאשפזים בבתי חולים במהלך סוכות, הם נקראים "אושפיזין".
- ג. בארמית: אורחים. בסוכות - מצוות הכנסת אורחים לסוכה.

3. מהו ניסוך מים ומה הסיבה למנהג זה?

- א. בחג הסוכות היו יוצקים מים על המזבח שבבית המקדש, כדי שיהיו גשמי ברכה השנה.
- ב. ניסוך המים בתורה נזכר בקשר להכתרת מלך חדש. כאשר הומלך מלך חדש על ישראל, חיכו לחג הסוכות כדי לנסוך עליו מים, ועל ידי כך לקדש אותו.
- ג. בשמחת תורה ניסכו מים בכל בית כנסת, כי התורה משולה למים.

4. מהי שמחת בית השואבה?

- א. ביום האחרון של חול המועד. יום זה מציין שמחה למים, לזכר בנות ירושלים, שהיו יוצאות לשאוב מים לחתניהן.
- ב. ביום השני של סוכות היו שואבים מים, שהספיקו לכל החג. זו היתה שמחה גדולה המלווה בריקודים.
- ג. שמחה שהתקיימה בבית המקדש בכל ערב מערבי חול המועד סוכות. השמחה התבטאה בריבוי אור, וקשורה גם עם מנהג ניסוך המים.

תשובות לשאלות ניתן למצוא בעמוד 25

סדר ליל חג הסוכות וחג שמחת תורה

בערב שבת מתחילים:

יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו, כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

המקדש/ת: סברי מרנן ורבנן / ברשות חבריי וחברותיי (ועונים: לחיים).

ברכת הבין

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברכת קדושת היום

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו ה' אלהינו באהבה (בשבת מוסיפים: שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה. חגים וזמנים לששון. את יום (בשבת מוסיפים: השבת הזה ואת יום)

בערב סוכות אומרים: חג הסוכות הזה. זמן שמחתנו:

בערב שמחת תורה אומרים: שמיני עצרת הזה. זמן שמחתנו:

(בשבת מוסיפים: באהבה) מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים. (בשבת מוסיפים: וישבת) ומועדי קדשך (בשבת מוסיפים: באהבה ובקצון) בשמחה ובששון הנחלתנו: ברוך אתה ה'. מקדש (בשבת מוסיפים: השבת ו) ישראל והזמנים:

ברכת הסוכה

בערב חג הסוכות מברכים את ברכת הישיבה בסוכה; בערב שמחת תורה מדלגים על הברכה.

בחג סוכות נהוג לשבת יחדיו משפחה חברים ואורחים מהקהילה ומחוצה לה. זוהי הזדמנות עבור כולנו להביט סביבנו בשמחה, להודות ולהוקיר את כל הטוב והיפה שמקיף אותנו

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה.

תוספת למוצאי שבת

כאשר ערב סוכות או ערב שמחת תורה חל במוצאי שבת מוסיפים את ברכת "מאורי האש" ואת ברכת ההבדלה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. המבדיל בין קדש לחול, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך: ברוך אתה יי. המבדיל בין קדש לקדש.

ברכת הזמן (שהחיינו)

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהחיינו ומיננו והגיענו לזמן הזה:

ברכת נטילת ידיים

יש הנוהגים לטול ידיהם לפני תחילת הקידוש.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו, וצונו על נטילת ידים:

ברכת הפת:

טובלים את פרוסת החלה בדבש (במקום במלח כנהוג ביתר ימות השנה).

עיני כל אליך ישברו. ואתה נותן להם את אכלם בעתו:
פותח את ידך. ומשביע לכל חי רצון: (תהילים קמ"ה טו-טז)

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ:

ניתן לחתום את הקידוש בקריאה או בשירה של הברכה:

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה.
ותן ברכה על פני האדמה ושבגענו מטובה, וברך שנתנו לשנים הטובות.

ממשיכים בסדר האושפיזין. ביתר ימות חג הסוכות, בעת הסעודה בסוכה, מברכים את ברכת הישיבה בסוכה, את ברכת הפת (אם אוכלים לחם) ואומרים את סדר האושפיזין של אותו היום.

בלילות החג כשנכנסים לסוכה לפני הארוחה מזמינים את האושפיזין:

תיבו תיבו אושפיזין עילאין, תיבו תיבו אושפיזין קדישין.

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי ואמותי. שתשרה שכונתך בינינו ותפרוס עלינו ספת שלומך. יהי רצון שבזכות מצות סכה ומצות הכנסת אורחים שאנחנו מקיימים תהיינה אצניך קשובות לרעבים ולצמאים. תן להם לחם ומים ותן לנו זכות לשבת ולחסות בצל כנפך. ותזכנו לישב ימים רבים על האדמה הזאת, בארץ אשר הנחלת לאבותינו ואמותינו, "ארץ זבת חלב ודבש ארץ נחלי מים, עינת ותהמת לצאים בבקעה ובהר: ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון, ארץ זית שמן ודבש"

דברים ח, חז

והלב הזה הפתי
שאף פעם לא יחכים
שוב נדלק ושוב הריע
אל המרחקים.

טנא ירוק...

האורחים הולכים הביתה
תריס פתוח שוב נסגר
השולחן נעור וריק
זה מה שנשאר.

טנא ירוק...

האורח/ נעמי שחר

אם בשער יש אורח
שנחת מעבר ים
מה נציע לאורח
בבואו משם?

טנא ירוק, פרח לבן
יין אדום, פת במלח
זה מה שיש
שב איתנו כאן.

שב איתנו, זה הבית
תריס פתוח למדבר
שב איתנו כבן בית
לא כהלך זר.

טנא ירוק...

יום א':

אזמין לסעודתי אושפיזין עילאין / אזמין לסעודתי אורחים יקרים:
אברהם ושרה. ואתם יצחק ורבקה. יעקב ולאה. יוסף ורחל. משה ומרים. אהרן,
שפרה ופועה. דוד ורות. תיבו תיבו אושפיזין עילאין. תיבו תיבו אושפיזין קדישין.

קראו בבראשית י"ח א' ט"ז כיצד קיימו אברהם ושרה הכנסת אורחים?

יום ב':

אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין / אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹרְחִים יְקָרִים:
יְצַחֵק וְרַבְקָה. וְאַתֶּם אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. יוֹסֵף וְרַחֵל. מִשָּׁה וּמְרִים. אֶהְרֹן,
שִׁפְרָה וּפּוֹעָה. דָּוִד וְרוּת. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין קַדְיָשִׁין.

ברוח המתנות שהעניק עבד אברהם לרבקה נחשוב על חתנה שהיינו רוצים להעניק לרבקה.

יום ג':

אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין / אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹרְחִים יְקָרִים:
יַעֲקֹב וְלֵאָה וְאַתֶּם אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יְצַחֵק וְרַבְקָה. יוֹסֵף וְרַחֵל. מִשָּׁה וּמְרִים. אֶהְרֹן, שִׁפְרָה
וּפּוֹעָה. דָּוִד וְרוּת. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין קַדְיָשִׁין.

ניתן ללמד את השיר "אני אוהב אותך לאה" / סילים: אהוד מנור, לחן: צביקה פיק ולהסביר ששיר זה הוא מעין מדרש מודרני המשיב ללאה את כבודה.

יום ד':

אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין / אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹרְחִים יְקָרִים:
יוֹסֵף וְרַחֵל. וְאַתֶּם אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יְצַחֵק וְרַבְקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. מִשָּׁה וּמְרִים. אֶהְרֹן,
שִׁפְרָה וּפּוֹעָה. דָּוִד וְרוּת. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין קַדְיָשִׁין.

יוסף ידוע גם כ"יוסף בעל החלומות", שתפו בחלום מעניין שחלמתם.

יום ה':

אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין / אֲזַמִּין לְסַעֲוֹדַתִּי אוֹרְחִים יְקָרִים:
מִשָּׁה וּמְרִים וְאַתֶּם אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יְצַחֵק וְרַבְקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. יוֹסֵף וְרַחֵל. אֶהְרֹן, שִׁפְרָה
וּפּוֹעָה. דָּוִד וְרוּת. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין. תִּיבּוֹ תִיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין קַדְיָשִׁין.

משה זכה להיות מוקף בנשים אמיצות שבזכות התושייה שלהן חייו ניצלו. נציע לספר בפורום משפחתי סיפורים אודות נשים במשפחתנו שבמעשיהן התנהלו בתושייה ואומץ לב.

יום ו':

אַזְמִין לְסַעֲוֹדָתִי אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין / אַזְמִין לְסַעֲוֹדָתִי אוֹרְחִים יְקָרִים:
אַהֲרֹן, שְׂפָרָה וּפּוֹעָה. וְאַתֶּם אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יִצְחָק וְרַבֵּקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. יוֹסֵף וְרַחֵל.
מִשָּׁה וּמְרִים. דָּוִד וְרוּת. תִּיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין. תִּיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין קַדִּישִׁין.

אהרון במהותו הוא איש השלום נקדיש מחשבה לשאלה כיצד נקיים יחסי שלום עם עצמנו ועם זולתנו במסגרת המשפחתית.

יום ז':

אַזְמִין לְסַעֲוֹדָתִי אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין / אַזְמִין לְסַעֲוֹדָתִי אוֹרְחִים יְקָרִים:
דָּוִד וְרוּת. וְאַתֶּם אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יִצְחָק וְרַבֵּקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. יוֹסֵף וְרַחֵל. מִשָּׁה וּמְרִים.
אַהֲרֹן, שְׂפָרָה וּפּוֹעָה. תִּיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין. תִּיבּוֹ אוֹשְׁפִיזִין קַדִּישִׁין.

לקראת השנה החדשה ברוח החסד של מגילת רות נציע לכל משפחה להתחייב לעשייה של גמילות חסדים ונתינה למען האחר.

כשיוצאים מן הסוכה בפעם האחרונה אומרים:

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאַמּוֹתֵינוּ, שְׂכָשָׁם שְׂיִשְׁבְּנוּ בְּסֻכָּה זוֹ כֵּן
נִזְכָּה לְשָׁנָה הַבְּאֵה לִישֵׁב בְּסֻכַּת הַשְּׁלוֹם שֶׁתִּפְרָשׁ עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל, וְעַל
ירוּשָׁלַיִם.

שמחת תורה

פעילויות לקראת שמחת תורה

"כשהדרך נגמרת מתחיל איזה שביל,
כשהלילה נגמר אז הבוקר מתחיל..."
לאה נאור

חג שמחת תורה אינו מוזכר בתורה וגם לא בתלמוד. ראשיתו של החג בבבל בסוף תקופת הגאונים (בסביבות שנת 1000 לספירה). החג החל בבבל, כי שם היה נהוג לקרוא את פרשיות התורה, מדי שבוע, במחזור שנמשך שנה. משסיימו לקרוא נהגו להתחיל את הקריאה בתורה מחדש בשמיני עצרת. מן המנהג עתיק היומין שהתפתח בבבל ובא לציין בסעודה חגיגית את סיום הקריאה בתורה, התפתח חג עממי שמשתתפים בו כל חלקי העם: נשים, גברים וטף. בכ"ב בתשרי, שמיני עצרת, קוראים את הפרשה האחרונה שבתורה ו מתחילים מיד את הפרשה הראשונה של התורה - פרשת בראשית. חז"ל סנמקים את החיפזון: התורה חביבה ואהובה כדבר חדש שהכול רצים לקראתו, היא חלק בלתי נפרד מחייו של היהודי ותמיד ניתן לגלות בה דברים חדשים. על כן קוראים את התורה בצורה מחזורית פעם אחר פעם.

נשחק ביחד משחקי מעגל כדוגמת: טלפון שבור, זרם, גולם במעגל וסיפור בהמשכים (כל משתתפת/ת תורמת/ת מילה ליצירת סיפור משפחתי).

נקרא מתוך ספרה של רינה שליין את הקטע המצורף בעמוד הבא - נערוך הקבלה בין יום ההולדת שלנו ליום ההולדת של התורה, נתייחס ללבוש, שירים, מאכלים. בכל יום הולדת אנחנו גדלים ומתבגרים. נשאל: האם התורה מתבגרת בכל שנה? למה מציינים לה יום הולדת? איך יכול להיות שבכל פעם שקוראים בה מגלים דברים חדשים ומבינים את הכתוב בצורה שונה? נסכם שהשמחה של התורה היא תזכורת עבור כולנו להתחיל ולקרוא בה מחדש. נזכיר שהתורה בנויה מחמישה ספרים: בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, דברים. בשמחת תורה מסיימים לקרוא את ספר דברים ומתחילים לקרוא מחדש את ספר בראשית. התורה אינה משתנה משנה לשנה אבל אנחנו גדלים ונקודת המבט שלנו משתנה ולכן תמיד מעניין לשוב ולקרוא בה. ביום הולדת נהוג להביא מתנה? נשאל איזה מתנה נרצה להביא לשמחה של התורה? נצא כל המשפחה לחגוג "יום הולדת" לתורה, לשמוח בשמחתה בבית הכנסת בהקפות שירה וריקודים.

פירוט על אירועי שמחת תורה בקהילות התנועה ליהדות מתקדמת ניתן למצוא באתר:

www.hagim.org.il

חגי תשרי/ רינה שליין

"...אמר סבא לדן: "בוא נלך לחגיגה."

שאל דן: "למי יש יום הולדת?

למי עושים מסיבה?"

ענה סבא: "לתורה".

אמר דן: "חה, חה, חה, מצחיק מאוד,

איפה עושים חגיגה לתורה?"

"בבית הכנסת" סבא ענה.

הושיב את דן לידו וסיפר לנכדו:

"כל שנה קוראים בתורה,

וביום השמיני של חג הסוכות,

כשמסיימים את הקריאה,

התורה שמחה מאוד מאוד,

ומזמינה את האנשים לבית הכנסת לחגוג."

"ובחגיגה," שאל דן, "מקבלים ממתקים?"

ענה סבא: "דברי תורה מדבש מתוקים,

והמילים הכתובות בה הן הצימוקים והשקדים.

כתוב בתורה איך העולם נברא,

כיצד להתנהג לחבר ולחברה,

לאמא ולאבא, לזקנים ולחולים.

כתוב בה איך לכבד את אלוהים.

מה מותר ומה אסור לאנשים לעשות,

ולכן הוגים בה ימים ולילות."

שאל דני: "איך עושים חגיגה לתורה?

ביום ההולדת שלי בשנה שעברה,

שרו ורקדו כל הילדים,

הרימו אותי ארבע פעמים

ועוד פעם אחת לשנה הבאה

והרגשתי בלב הסון שמחה.

אז איך משמחים את התורה בחגיגה?"

אמר סבא לדן: "ילדי, שאלת שאלה נבונה,

וכדי לקבל עליה תשובה, נלך לבית הכנסת,

נשתתף בשמחה.

אבל קודם אתן לך הפתעה.

עצום את העיניים, ספור עד שלוש,

אל תציץ! אל תפנה את הראש!

רגע... רגע... עוד דקה...

יופי! המתנה מוכנה."

פקח דן את עיניו וקרא,

"סבא, איזה דגל נפלא."

נתן סבא לדני יד,

אחז בדגל חזק חזק,

בראש המקל התפוח עמד,

ודן זקוף וגאה צעד,

נפנף בדגל לכל צד.

הגיעו סבא ודן לבית הכנסת,

ואיש אחד עמד ליד הדלת ואמר:

"איזה דגל יפה! איזה דגל נהדר!"

תודה תודה," דן ענה.

"זה סבא קנה לי במתנה

לכבוד השמחה של התורה."

עמד דני בבית הכנסת,

התבונן בנשים, בגברים, בילדים,

בדגלים וקרא:

"סבא, זה כמו ביום הולדת שלי שנה

שעברה.

התורה לבושה בגדי חג,

כולם נושאים אותה, נותנים יד,

ורוקדים עם התורה שבע פעמים

אפילו שיר מיוחד לכבודה שרים."

"נכון" צחק סבא וענה בשירה,

"שישו ושמחו בשמחת תורה."

טריוויה משפחתית לשמחת תורה

1. מהו יום שמחת תורה?

- א. ביום האחרון של חג הסוכות מסיימים את קריאת התורה ומתחילים אותה מתחילתה.
- ב. ביום זה קוראים את כל האנשים הנמצאים בבית הכנסת לעליה לתורה.
- ג. חג בו כותבים ספר תורה חדש לבית הכנסת לכבוד החג.

2. מה זה הקפות?

- א. מנהג בשמחת תורה, בו מקיפים את העיר בריקוד עם כל המשפחה.
- ב. מנהג ביום הראשון של סוכות, בו מקיפים את בית הכנסת בריקוד.
- ג. מנהג בבית הכנסת, ביום האחרון של חג הסוכות. ביום זה נוהגים להוציא את כל ספרי התורה ולהקיף את הבימה שבבית הכנסת.

3. איך נקרא העולה האחרון לתורה המסיים את קריאת התורה השנתית של פרשות השבוע?

- א. חתן התורה - הוא מי שחותם, מסיים, את סחזור קריאת התורה. בלשון העם השתנה הכינוי מ "חתם תורה" ל- "חתן תורה".
- ב. אב התורה שניתן לה כבוד, כפי שניתן לראש המשפחה עם קריאתה של הפרשה האחרונה.
- ג. בעל הנעילה - אדם זה זוכה לקרוא את הפרשה הנועלת את התורה.

4. מדוע נהוג לקיים שבע הקפות?

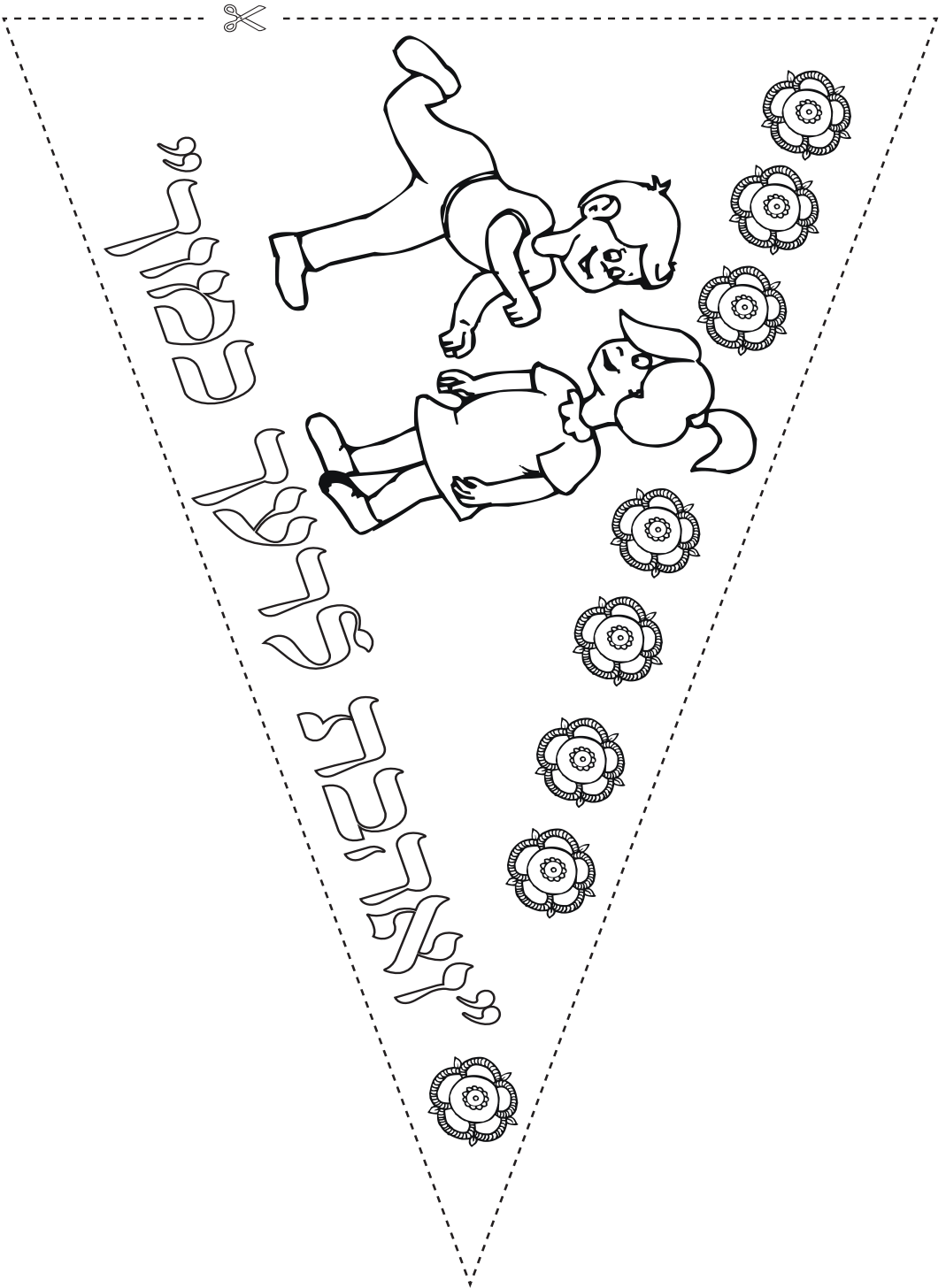
- א. כנגד שבעת האושפיזין שמוזמנים לסוכה בשבעת ימי החג.
- ב. לזכר שבע ההקפות שיהושע הקיף את חומות יריחו.
- ג. כנגד שבעת המינים בהם התברכה ארצנו.

תשובות לשאלות הטריוויה:

- ראש השנה: -1א', -2ג', -3ב', -4ג'.
- יום הכיפורים: -1א', -2א', -3ג', -4ג'.
- סוכות: -1ב', -2ג', -3א', -4ג'.
- שמחת תורה: -1א', -2ג', -3א', -4ב'.

דגל שמחת תורה

גיזרו, ציבעו, שימרו, והניפו בשמחת תורה!

בשעת השמחה נזכור ונזכיר את גלעד שליט שנבצר ממנו לחגוג עם משפחתו.

מי יתן ועד ראש השנה נזכה לראותו בביתו עם משפחתו חוגג עם כולנו את סועדי תשרי.

“מי שברך”

מִי שֶׁבֵרַךְ לִוְחָמֵינוּ יְהוֹשֵׁעַ דָּוִד וְיִהוּדָה, דְּבוּרָה יָעֵל וְיִהוּדִית, הוּא יְבָרַךְ אֶת הַחַיִּל גִּלְעָד
בְּזֶמְרָתוֹ וְנִעַם שְׁלִיט, הַנֶּחֱתוֹן בְּשִׁבְיָה. יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי צְבָאוֹת שְׁתַּצִּילוּ מִכָּל אוֹיֵב
וְאוֹרֵב וְהִתִּירֵהוּ מִכָּל מוֹסְרוֹתָיו. פָּרַשׁ עָלָיו סֶפֶת שְׁלוֹמָךָ וְקִיָּם בּוֹ מֵאֲמָר נְבִיאָךְ:

כֹּה אָמַר יְהוָה מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכֵי וְעִינֶיךָ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֹתֶיךָ נְאֻם-יְהוָה וְשָׂבוּ
מֵאֲרָץ אוֹיֵב. וְיֵשׁ-תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ נְאֻם-יְהוָה וְשָׂבוּ בְּנֵים לְגִבּוֹלָם (ירמיהו לא טז-יז).
וְנֹאמַר אָמֵן.

“מי האיש החפץ חיים”

אוהב ימים לראות טוב

נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה

סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו”

תהילים ל”ד

ערב מול הגלעד

האילנות כל כך כבדים,
כופף הפרי את הבדים,
זו השעה המרגיעה,
בה נרדמים הילדים.

ישוב טלה אל חיק האם,
ישכב בדיר וירדם
והכבשה תישק אותו
והיא תקרא אותו בשם.

אל הבקעה מן הגלעד
טלה שחור ורך ירד,
כבשה פועה בוכה בדיר -
זה בנה הקט אשר אבד.

נסתר הליל בין הבדים
והנביא הגלעדי
יורד דומם אל הבקעה
לחזות בשנת הילדים.

ישוב טלה...

לאה גולדברג

**”שנה חדשה פעמיך נקשיבה, מרכבתך בפתחי
שערינו עולה, חלומות-רננים יקדמו את פניך,
לבבות מצפים יאמרו לך תפילה...”**

פנייה ברגשטיין

נשמח לארח אתכם באירועי חגי תשרי של קהילות התנועה ליהדות
מתקדמת. פירוט האירועים השונים ומגוון רחב של מקורות, מאמרים
והצעות לפעילות משפחתית ניתן למצוא באתר:

www.hagim.org.il

**סי ייתן ובפתחה של שנה חדשה נזכה להנות עם משפחתנו
ולזכות ברגעים רבים של חסד, אהבה ושלום**

שנה טובה

צוות אגף החינוך של התנועה ליהדות מתקדמת

כתיבה ועריכה:

עדי אפל טל

רינת לפידות

הרב יהורם מזור

